ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000
25-9-1421 ހ.
21-12-2000 މ.
އާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނު
ތަޢާރުފާއި ނަން -1 (ހ) މި ޤާނޫނަކީ، ކާވެންޏާއި، ވަރިއާއި، އަނބިދަރިންނަށް ޚަރަދު ދިނުމާއި،
ކުދިންގެ ޙަޟާނަތާއި، ބަލަދުވެރިކަމާއި، ދަރިލެއްވުމާއި، ނަސަބު
ސާބިތުކުރުމާއި، އާއިލީ ދިރިއުޅުމާ ގުޅިފައިވާ އެހެނިހެން ބައެއް ކަންތައްތަކާ
ބެހޭގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަމަލުކުރާނޭ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނެވެ.
(ށ) މިޤާނޫނަށް ކިޔާނީ، "އާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނު" އެވެ .
ކާވެނި
ކާވެނިކުރުން
-2 ދިވެހި ރައްޔިތަކު އެހެން ދިވެހި ރައްޔިތަކާ ކާވެނި ކުރަނީނަމަ، ނުވަތަ ދިވެހި
ރައްޔިތަކު ބިދޭސީއަކާ ކާވެނި ކުރަނީނަމަ، ކާވެނި ކުރަންވާނީ މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ .
ކާވެނިކޮށްދިނުން -3 (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކާވެންޏެއް ޢަޤްދު ކޮށްދޭންވާނީ، އެކާވެންޏެއް ކުރަން އެދޭ
ދެމީހުންކުރެ އެކަކު ކާވެންޏަށް އެދި ހުށަހަޅައި، އަނެކަކު އެކަން ގަބޫލުކޮށް، މި
ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވަލީ ލިބި، މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކާވެނި
ކުރުމަށްޓަކައި ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ އެހެން ކަންތައްތައް ފުރިހަމަ ކުރުމުން،
ކާވެނިކުރަން އެދޭ ފިރިހެނާއާއި އަންހެނާގެ އިތުރަށް ވަލީވެރިޔާއާއި، ދެހެކިންގެ
ހާޒިރުގައި، ޝަރުޢީ މައުޒޫނެކެވެ .
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބުނެފައިވާ ޙާލަތުތަކުގައި، އެމާއްދާގެ
(ނ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޙާކިމުގެ ވަލީ، އެ ކާވެންޏެއްކޮށްދޭ ޝަރްޢީ
މައުޒޫނާ ހަވާލުވުމުންނާއި، ވަލީވެރިޔާ އެހެންމީހަކާ ވަލީ ޙަވާލުކުރާ
ޙާލަތުތަކުގައި ވަލީ ހަވާލުކުރެވޭމީހާ ހާޒިރުވުމުން، މިމާއްދާގެ (ހ) ގެ
ބޭނުމަށްޓަކައި ވަލީވެރިޔާ ހާޒިރުވީކަމަށް ބެލޭނެއެވެ .
ކާވެނިކޮށްދޭ އެންމެ ހަގު -4 (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ޙާލަތުގައި މެނުވީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
އުމުރު
ކާވެނި ޢަޤްދުކޮށްދޭންވާނީ، ކާވެނިކުރަން އެދޭދެމީހުންކުރެކޮންމެ މީހެއްގެ
އުމުރުން މީލާދީ ގޮތުން އަށާރަ އަހަރު ފުރިފައިވާ ނަމައެވެ .

(ށ) އުމުރުން މީލާދީގޮތުން އަށާރަ އަހަރު ފުރިފައިނުވާ މީހަކު ކާވެނި ކުރަން އެދި
ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެމީހަކީ ބާލިޣުވެފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވާނަމަ، އެމީހެއްގެ
ޖިސްމާނީ ދުޅަހެޔޮކަމަށާއި ދިރިއުޅުމުގެ ފުދުންތެރި ކަމަށާއި، ކާވެނިކުރަން
އެމީހަކު ބޭނުންވާ ސަބަބަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެމީހަކު ކާވެނިކުރުމުގެ ހުއްދަ
ދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
ކާވެނިކުރެވޭނެމީހުން -5 ކާވެނި ކުރަންވާނީ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެމީހަކާ ކާވެނި ޙަރާމްނޫންމީހަކާއެވެ.
ކާވެނިކޮށްގެން އިން -6 (ހ) މީހެއްގެ އަންބަކަށް، ނުވަތަ މީހެއްގެ ޢިޞްމަތުގައި އިން އަންހެނަކަށް އެހެން
އަންހެނާގެ ކާވެނި
ފިރިހެނަކާ ކާވެންޏެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ .
(ށ) ރަޖްޢީ ވަރިއަކުން ވަރިވެފައިވާ އަންހެނަކު ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ ޢިއްދާގެ މުއްދަތު
ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ކުރިން، އެ އަންހެނާ އެންމެފަހުން އިނދެގެން އުޅުނު
ފިރިހެނާ ނޫން އެހެން މީހަކާ ކާވެންޏެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ .
(ނ) ވަރިވެފައިވާ އަންހެނާއަކީ، ތިންފަށްވެފައިވާ މީހަކުނަމަ، އެ އަންހެނާއާ އެހެން
ފިރިހެނަކު އިނދެ، ޖިމާޢުވެ، ވަރިކޮށް، ޢިއްދާ ފުރިހަމަ ކުރުމަށްފަހު މެނުވީ،
ތިންފަށްކުރި ފިރިހެނާއަކަށް އެއަންހެނާއަކާ ކާވެންޏެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ .
(ރ) ހުވަފަތްވެފައިވާ އަންހެނަކަށްނަމަ، އެމީހާގެ ފިރިމީހާ މަރުވި ތާރީޚުން ފެށިގެން
ހިޖްރީގޮތުން ހަތަރުމަހާއި ދިހަދުވަސް ވުމުގެ ކުރިން، އަލުން، ކާވެންޏެއް
ނުކުރެވޭނެއެވެ .
ފިރިހެނަކަށް އެއް -7 އެއްވެސް ފިރިހެނަކަށް އެއް ޢިޞްމަތެއްގައި ހަތަރު އަންހެނުންނަށްވުރެ
ޢިޞްމަތެއްގައި
ގިނައަންހެނުންނަކާ ކާވެންޏެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ފިރިހެނެއްގެ ޢިއްދާގައި
ކާވެނިކުރެވޭ މިންވަރު
އަންހެނަކު އިންނަމަ، މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލޭނީ، އެއް ޢިޞްމަތެއްގައި އަންބަކު
އިނީކަމަށެވެ .
ޣައިރު މުސްލިމުންނާ -8 (ހ) ދިވެހި އެއްވެސް އަންހެނަކަށް ޣައިރުމުސްލިމް ފިރިހެނަކާ ކާވެންޏެއް
ކާވެނިކުރުން
ނުކުރެވޭނެއެވެ.
(ށ) ދިވެހި އެއްވެސް ފިރިހެނަކު، ޣައިރުމުސްލިމް އަންހެނަކާ ކާވެނިކުރަން އެދޭނަމަ،
އެކާވެނި ކުރެވޭނީ، އެ ޣައިރުމުސްލިމް އަންހެނާއަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި
މުސްލިމް ފިރިހެނަކު އިނުން ހުއްދަ ޣައިރު މުސްލިމަކު ކަމުގައިވާނަމައެވެ .
ރުހުމާއި ވަލީ -9 (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކާވެންޏައް ޢަޤްދުކޮށް ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވޭނީ، އެކާވެންޏައް
ކުރުމަށް، އެ ކާވެންޏެއްގެ ދެފަރާތް ކަމުގައިވާ ފިރިހެނާއާއި އަންހެނާގެ ރުހުން
ލިބިފައި އޮވެގެންނެވެ. އަދި ކާވެނި ކުރަން އެދޭ އަންހެނާގެ ވަލީވެރިޔާގެ ވަލީ،
ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެކާވެންޏެއް ކުރުމަށް ޙާކިމުގެ
ވަލީ ލިބިފައި އޮވެގެންނެވެ .

(ށ) ކާވެނިކުރަން އެދޭ އަންހެނާގެ ވަލީވެރިޔާގެ ވަލީ، ތިރީގައިވާ ސަބަބުތަކުން
ސަބަބެއް މެދުވެރިވެގެން، ލިބެން ނެތްނަމަ، އެކާވެންޏެއް ކުރެވޭނީ، ޙާކިމުގެ
ވަލީ ލިބިގެންނެވެ .
)1 ނަސަބުގެ ގޮތުން ވަލީއަރާ މީހަކު ދުނިޔޭގައި ނެތުން.
)2 މަގުބޫލު ސަބަބެއްނެތި، ވަލީވެރިޔާ ވަލީ ދިނުމުން މަނާވެގަތުން .
)3 ވަލީވެރިޔާ ވީތަނެއް ނޭނގުން .
)4 ވަލީވެރިޔާއަކީ ވަލީދިނުމުގެ ޝަރްތު ފުރިހަމަވާ މީހަކު ކަމުގައި
ނުވުން
(ނ) މިމާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ސަބަބުތަކުން ކުރެ ސަބަބެއް މެދުވެރިވެއްޖެކަމަށް ކޯޓަށް
ސާބިތުވެ، ކާވެންޏެއް ކުރުމަށް ޙާކިމްގެ ވަލީ ދޭންޖެހިއްޖެނަމަ، އެކާވެންޏެއް
ކޮށްދޭ ޝަރުޢީ މައުޒޫނާ ޙާކިމުގެ ވަލީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ހަވާލުކުރެވޭނެއެވެ .
ކާވެނީގެ ރަން -10 (ހ) ކާވެނި ޢަޤްދުވުމާއެކު، ކާވެނިކުރާ އަންހެނާއަށް ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެ މަތިން
ކާވެނީގެ ރަން، ޙައްޤުވާނެއެވެ. އަދި ކާވެނީގެ ރަން، ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެ މަތިން
ދިނުން، ކާވެނިކުރާ ފިރިހެނާއަށް ވާޖިބު ވާނެއެވެ .
(ށ) ކާވެނީގެ ރަނުގެ ބާވަތާއި މިންވަރު ކަނޑައެޅުމާއި، ކާވެނީގެ ރަން ލިބިގަތުމަކީ،
ކާވެނިކުރާ އަންހެނާގެ ޙައްޤެކެވެ. ފަހެ، މިއިން ކަމަކާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ
ޙައްޤު އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލިބިގެނެއް ނުވެއެވެ .
(ނ) ޝަރުޢީގޮތުން ހުއްދަ، އަގެއްހުރި ކޮންމެ އެއްޗެއް، ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ހުއްދަކުރާ
ކޮންމެ މަންފާއެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް، ކާވެނީގެ ރަނުގެ ގޮތުގައި ފުދޭނެއެވެ.
ކާވެނީގެ އެއްބަސް -11 ކާވެނިކުރާއިރު، އެކާވެނީގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން ދިރިއުޅުން ބިނާކުރުމުގައި ތަބާވާނެ
ވުމަކަށް ޢަމަލުކުރުން
މައިގަނޑު އުސޫލުތައް، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ލިޔުމަކުންވެވޭއެއްބަސްވުމެއްގައި
ހިމަނައި، އެ އެއްބަސްވުމަށް ޢަމަލުކުރުމަކަށް މި ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.
އެއް އަންބަށްވުރެގިނަ -12 (ހ) އެއް އަންބަށްވުރެ ގިނަ އަންބަށް ކާވެނިކުރެވޭނީ، އެ ކާވެނިކުރަން އެދޭ
އަންބަށް ކާވެނިކުރުން
ފިރިހެނާ،މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން
ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހެޅުމުން، ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރ އެކަމަށް ހުއްދަ
ދިނުމުންނެވެ .
(ށ) އެއް އަންބަށްވުރެ ގިނަ އަންބަށް ކާވެނިކުރުމުގެ ހުއްދަދެވޭނީ، ކާވެނިކުރަން
ހުށަހަޅާ ފިރިހެނާއަކީ، އެމީހެއްގެ އަނބިންނާއި އަދި އޭނާ ބަލަންޖެހޭ އެންމެން
ބެލުމުގެ ތަނަވަސަކަންހުރި މީހަކުތޯ ބެލުމަށްފަހު، އަދި ކާވެނިކުރަން އެދި
ހުށަހަޅާ ސަބަބުތަކަކީ، ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެމަތިން ބަލާއިރު، ކާވެނީގެ
ރެޖިސްޓްރާރަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ކަމުގައި ވާނަމައެވެ .

ބާޠިލު ކާވެނި -13 ކާވެނި ޞައްޙަވުމަށްޓަކައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރްޠުތައް
ފުރިހަމަވެފައި ނުވާ ކޮންމެ ކާވެންޏަކީ، ބާޠިލު ކާވެންޏެކެވެ .
ކާވެނިކުރުމުގެ ހުއްދަ . -14 (ހ) ކާވެނިކުރުމުގެ ހުއްދަދޭނީ، ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރެވެ. ފަހެ، ކާވެނީގެ
ރެޖިސްޓްރާރުގެ ހުއްދަނެތި އެއްވެސް ކާވެންޏައް ޢަޤްދުކޮށްދީގެނެއް ނުވާނެއެވެ.
(ށ) ކާވެނިކުރުމުގެ ހުއްދަ ދެވޭނީ، ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކާވެންޏަކީ،
ޝަރުޢީގޮތުންނާއި ޤާނޫނީގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރްތުތައް ފުރިހަމަ ވެފައިވާ
ކާވެންޏެއް ކަމުގައިވާނަމައެވެ .
ކާވެނިކުރުމަށް -15 ކާވެނިކުރަން އެދޭ ދެމީހުން، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާޢިދުގައިވާ
އެދިހުށަހެޅުން
ގޮތުގެމަތިން ކާވެނި ކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި، ލަސްވެގެން، އެ ކާވެނި ކުރަން
ގަސްތުކުރާ ތާރީޚުގެ ހަތްދުވަސް ކުރިން ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.
ދިވެހި- ބިދޭސީ ކާވެނި -16 ބިދޭސީއަކާ ދިވެހި ރައްޔިތަކާ ކާވެނި ކުރެވޭނީ، ތިރީގައިވާ ޝަރްޠުތައް
ފުރިހަމަވެގެންނެވެ .
(ހ) ކާވެނި ކުރަންއެދޭ ފިރިހެނާއާއި އަންހެނާގެ ކިބައިގައި، ޝަރުޢީގޮތުން ކާވެނި
ޞައްޙަވުމަށްޓަކައި ހުރުން ލާޒިމުވާ ސިފަތައް ފުރިހަމަވުން .
(ށ) ބިދޭސީ ފިރިހެނަކު ދިވެހި އަންހެނަކާ ކާވެނި ކުރަނީނަމަ، އެ ބިދޭސީ
ފިރިހެނާއަކީ، ރާއްޖޭގެ ކަމާބެހޭ ކޯޓުން ބަލާ ހަމަތަކުގެ މަތިން، އާއިލާގެ ޚަރަދު
ބެލެހެއްޓޭ ވަރުގެ މީހަކު ކަމުގައިވުން .
ބިދޭސީ ފިރިހެނުންގެ -17 ބިދޭސީ ފިރިހެނަކު ދިވެހި އަންހެނަކާ ކާވެނި ކުރަނީނަމަ، އެ ކާވެންޏެއް
އިޤްރާރު
ކުރުމުގެކުރިން، ދިވެހި އަންހެނަކާ ކާވެނިކުރާ ބިދޭސީ ފިރިހެނާގެ މައްޗަށް މި
ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާޢިދުގައި ލާޒިމުކުރާ ކަންތައްތައް
ގަބޫލުކުރާކަމުގެ އިޤްރާރެއްގައި، އެ ބިދޭސީ ފިރިހެނާ ސޮއިކުރަން ވާނެއެވެ .
މިޤާނޫނު ފާސްވުމުގެ -18 މި ޤާނޫނު ފާސްވުމުގެ ކުރިން ކޮށްފައިވާ ދިވެހި- ބިދޭސީ ކާވެނިތަކުގެމައްޗަށްވެސް،
ކުރިން ކޮށްފައިވާ ދިވެހި - 34 33
މި ޤާނޫނުގެ ވަނަ މާއްދާއާއި ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙުކުމްތައް ހިނގާނެއެވެ .
ބިދޭސީ

ކާވެނި ރަޖިސްޓްރީކުރުން
ކާވެނި -19
(ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ ކާވެންޏާއި، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުން
ރަޖިސްޓަރީކުރުން
ކުރާ ކާވެންޏާއި، ދިވެހި ރައްޔިތުން ބިދޭސީންނާ ކުރާ ކާވެނި، މިޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންވާނެއެވެ .
(ށ) މި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ކާވެންޏެއް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ރަޖިސްޓަރީއެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ .
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކާވެންޏެއް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީ
ކޮށްދެވޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ޤަވާޢިދުގައި ބުނާ ފީއެއް ކާވެނީގެ
ރެޖިސްޓްރާރަށް ދެއްކުމުންނެވެ .
ކާވެނީގެ ދަފުތަރު -20 (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކުރެވޭ ކާވެނީގެ މަޢްލޫމާތު ރެކޯޑުކުރެވޭ
ކާވެނީގެ ދަފުތަރެއް އޮންނަންވާނެއެވެ .
(ށ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުރެވޭ
ކާވެނީގެ މަޢްލޫމާތު ލިޔެ ދަފުތަރު ބަލަހައްޓާނީ، ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރެވެ .
ކާވެނީގެ ދަފުތަރުގައިވާ -21 ކާވެންޏާ ބެހޭގޮތުން ކާވެނީގެ ދަފުތަރުގައިވާ އެއްވެސް މަޢްލޫމާތަކީ ތެދުނޫން
ކުށް ރަގަޅުކުރުން
މަޢްލޫމާތެއް ކަމަށް ސާބިތު ވެއްޖެނަމަ، ކާވެނި ކޮށްފައިވާ ދެމަފިރިންގެ ހާޒިރުގައި،
ނުވަތަ އެދެމަފިރިން މަރުވެފައިވާނަމަ ދެހެކިންގެ ހާޒިރުގައި، އެ ތެދުނޫން
މަޢްލޫމާތު ލިޔެފައިވާ ތަނުގައި ރެޖިސްޓްރާރ ރޮނގެއް ދަމައި ކަނޑާލުމަށްފަހު،
ތެދު މަޢްލޫމާތު ލިޔެ، ސޮއިކުރަންވާނެއެވެ .
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކުރާ -22 ދިވެހި ރައްޔިތަކު ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކާވެންޏެއް ކޮށްފިނަމަ، އަދި◌ އެ
ކާވެނި
ކާވެޏެއްކުރީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްމީ އޮފީހެއް ހުންނަ ޤައުމެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ،
ކާވެނިކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން ދެމަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދު އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ކާވެންޏެއް ކުރިފަރާތުން އެ
އޮފީހެއްގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި ކާވެނިކުރީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްމީ އޮފީހެއްނެތް ޤައުމެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ، ކާވެނިކުރާ ދުވަހުން
ފެށިގެން ހަމަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ކާވެންޏެއް، މިމާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ .
ވަރިކުރުމާއި ކާވެނި ރޫޅާލުން
ވަރިކުރުމަށް ހުށަހެޅުން -23 (ހ) ފިރިމީހާ، އަނބިމީހާ ވަރިކުރަން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ، ވަރިކުރަންވާނީ، މި

ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާޢިދުގައި ބުނެފައިވާ މަޢްލޫމާތާއެކު ކަމާބެހޭ ކޯޓަށް
އެކަން ހުށަހަޅައި، ޤާޟީ ހުއްދަ ދިނުމުންނެވެ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ފިރިމީހާ އޭނާގެ އަނބިމީހާ
ވަރިކުރަން ބޭނުންކަމަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުންށް، އެ ދެމަފިރިން ކޯޓަށް ހާޒިރުކޮ ،
ވަރިކުރުމާމެދު އަނބިމީހާގެ އިޢުތިރާޟެއް ނެތްކަމަށް ބުނެފިނަމަ، ޤާޟީގެ
ހުއްދަޔާއެކު، ކޯޓުގައި ފިރިމީހާއަށް އަނބިމީހާ ވަރި ކުރެވިދާނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ފިރިމީހާ އަނބިމީހާ
ވަރިކުރަން ބޭނުންކަމަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އަނބިމީހާ ބޭނުންވަނީ
ފިރިމީހާއާއެކު ކާވެނީގައި ދެމިހުންނަން ކަމަށް ބުނެފިނަމަ، ކަމާބެހޭ ކޯޓުގެ
އާއިލީ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމާބެހޭ ބަޔަށް، ޤާޟީ އެ މައްސަލައެއް
ފޮނުވަންވާނެއެވެ. އެފަދަ ބައެއް އެރަށެއްގެ ކޯޓުގައި ނެތް ރަށެއް ނަމަ، ޤާޟީ
މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެދެމަފިރިން
ޞުލްޙަ ކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރަންވާނެއެވެ .
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މަސައްކަތްކޮށްގެން،
ދެމަފިރިއަކު ޞުލްޙަ ނުކުރެވުނުކަން އާއިލީ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމާބެހޭ
ބައިން ޤާޟީ އަންގައިފިނަމަ، އަދި އެދެމަފިރިންނަށް ޞުލްޙަވެރިކަމާއެކު
ކާވެނީގައި ދެމި ނުތިބެވޭނެކަމަށް ޤާޟީއަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އަނބިމީހާ
ވަރިކުރުމުގެ ހުއްދަ ޤާޟީ، ފިރިމީހާއަށް ދޭންވާނެއެވެ .
(ބ) މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މަސައްކަތްކޮށްގެން،
ދެމަފިރިއަކު ޞުލްޙަ ވެއްޖެކަމަށް އާއިލީ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމާބެހޭ ބައިން
ޤާޟީއަށް އަންގައިފިނަމަ، ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން ދެމަފިރިން ޞުލްޙަ
ވެއްޖެކަމަށް އެ ދެމަފިރިއަކު ކޯޓަށް އަންގައިފިނަމަ، ވަރިކުރުމަށް ފިރިމީހާ
ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތައް ބާޠިލުވީއެވެ .
ވަރިވުމަށް އެދިހުށަހެޅުން -24 (ހ) އަންބަކު އޭނާގެ ފިރިމީހާގެގާތުން، ތިރީގައި ބުނެފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން
ސަބަބަކަށްޓަކައި ވަރިވާން ބޭނުންނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ
ގޮތުގެމަތިން ކަމާބެހޭ ކޯޓަށް އެކަން ހުށަހެޅިދާނެއެވެ .
1( ) އަނބިމީހާގެ ކަރާމަތަށް ގެއްލުން ލިބޭފަދަ ޢަމަލެއް ފިރިމީހާ ކުރުން.
2( ) އަނބިމީހާއަށް ފިރިމީހާ އަނިޔާވެރިވުން .
3( ) ދީނީގޮތުން ޙަރާމްކަމެއް ކުރުމަށް އަނބިމީހާއަށް މަޖުބޫރުކުރުން
(4) މަގުބޫލު ސަބަބެއްނެތި، އަނބިމީހާއާއެކު އެއްދާންކުރުމުން، ހަތަރު
މަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުމުއްދަތަކަށް ފިރިމީހާ މަނާވެގަތުން .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަންބަކު އޭނާގެ ފިރިމީހާގެ
ގާތުން ވަރިވުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ބަލައި، އަދި
ވަރިވުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ސަބަބަކީ މި ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ
ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއްކަމަށް ނުވާނަމަ، ކަމާބެހޭ ކޯޓުގެ އާއިލީ

މައްސަލަތައް ޙައްލުކުމާބެހޭ ބަޔަށް ޤާޟީ އެ މައްސަލައެއް ފޮނުވަންވާނެއެވެ.
އެފަދަ ބައެއް އެ ރަށެއްގެ ކޯޓުގައި ނެތް ރަށެއްނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ
މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެ ދެމަފިރިން ޞުލްޙަކުރުމަށް ޤާޟީ
މަސައްކަތް ކުރަންވާނެއެވެ .
(ނ) މިޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދެމަފިރިއަކު ޞުލްޙަ
ނުކުރެވުނުކަން އާއިލީ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމާ ބެހޭބައިން ކޯޓަށް އެންގުމުން،
ދެމަފިރިންނަށް ކާވެނީގައި ދެމިނުތިބެވޭނެކަމަށް ޤާޟީއަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ކޯޓުން
އެދެމަފިރިން ބާއިނު ވަރިއަކުން ވަރިކޮށްދޭންވާނެއެވެ .
(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދެމަފިރިއަކު
ޞުލްޙަވެއްޖެކަމަށް އެންގުމުން، ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން އެ ދެމެފިރިއަކު
ޞުލްޙަވެއްޖެކަމަށް އެ ދެމަފިރިއަކު ލިޔުމަކުން ކޯޓަށް އެންގުމުން، ވަރިވުމަށް
އެދި އަނބިމީހާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތައް ބާޠިލުވާނެއެވެ.
ޞުލްޙަކުރުން -25 (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާއާއި 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޞުލްޙަކުރުމަށް
ހުށަހެޅޭ މައްސަލައެއް، އާއިލީ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމާބެހޭ ބަޔަށް ފޮނުވުމުން
ނުވަތަ އެފަދަ ބައެއް އެ ރަށެއްގެ ކޯޓުގައި ނެތް ރަށެއްނަމަ، އެ މައްސަލައެއް
ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ ދެމަފިރިއަކު ޞުލްޙަކުރުމަށް ވީހާއަވަހަކަށް މަސައްކަތް
ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި، ދެމަފިރިއަކު
ޞުލްޙަކުރުމުގެ މައްސަލަ، ލަސްވެގެން ތިން މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި
ނިންމަންވާނެއެވެ .
(ށ) މި މާއްދާއްގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދެމަފިރިއަކު ޞުލްޙަކުރުމުގެ
މަސައްކަތްކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ .
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދެމަފިރިއަކު ޞުލްޙަކުރާއިރު،
އެ ދެމަފިރިންނާއި އެ ދެމަފިރިންގެ ތިމާގެ މީހުންގެ ތެރެއިން މައްސަލައިގެ
މަޢްލޫމާތު ލިބި ތިބި ބައެއް ހާޒިރުކޮށްގެން، އެ ދެމަފިރިން ޞުލްޙަކުރުމަށް
އިސްކަންދޭންވާނެއެވެ .
ކާވެނި ރުޖޫޢަކުރުން -26 (ހ) ރަޖުޢީ ވަރިއަކުން ވަރިކުރުމަށްފަހު، ކާވެނި ރުޖޫޢަ ކުރަނީ ރާއްޖޭގައިނަމަ،
ކާވެނި ރުޖޫޢަ ކުރަންވާނީ، ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން، ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެ
މަތިންނެވެ. ނަމަވެސް ކާވެނި ރުޖޫޢަ ކުރުމަށް އަންހެންމީހާ އިޢުތިރާޟު
ކޮށްފިނަމަ، އޭނާ އެ އިޢުތިރާޟުކުރީ ޝަރުޢީގޮތުން މަގުބޫލު ސަބަބެއް އޮވެގެން
ކަމަށްވާނަމަ، އެ ދެމީހުންގެ ކާވެނި، ކޯޓުން ރުޖޫޢަކޮށްދީގެނެއް ނުވާނެއެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކާވެންޏެއް ރުޖޫޢަ ކުރުމުން،
ރުޖޫޢަ ކުރެވުނު ކާވެންޏާބެހޭ މަޢްލޫމާތު ކޯޓުން ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރަށް
ފޮނުވަންވާނެއެވެ .

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާއާއި 27 ވަނަ މާއްދާއާއި 28 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން ކޯޓުން ދެމަފިރިއަކު ވަރި ކޮށްދީފިނަމަ، ނުވަތަ ކާވެންޏެއް ފަސްޚު
ކޮށްދީފިނަމަ، އެ ކާވެންޏެއް ރުޖޫޢައެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ .
ޚުލްޢު ވަރި -27 އަނބިމީހާ ފިރިމީހާއަށް އެއްޗެއް ދީގެން ވަރިވުމަށް ފިރިމީހާއާއި އަނބިމީހާ
އެއްބަސްވާ ޙާލަތުތަކުގައި، ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން، ޚުލްޢު ވަރިއަކުން ވަރިވުމަކަށް މި
ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ .
ކާވެނި ފަސްޚުކުރުން -28 ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބަކަށްޓަކައި އަނބިމީހާ
ވަރިވުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާއިލީ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމާބެހޭ ބަޔަށް އެ މައްސަލައެއް
ހުށަހެޅުމަކާ ނުލައި، ކޯޓުން ކާވެނި ފަސްޚު ކޮށްދޭންވާނެއެވެ .
(1) ފިރިމީހާ ވީތަނެއް ނޭނގި، އެއް އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް
ފާއިތުވުން .
2( ) ފިރިމީހާ އަނބިމީހާއަށް ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުނުކޮށް ވިދިވިދިގެން
ތިންމަސްދުވަސްވުމުން، ޚަރަދު ހޯދުމަށް އެދި އެ މައްސަލައެއް
އަނބިމީހާ ކޯޓަށް ދެފަހަރު ހުށަހަޅައި، ޚަރަދުދިނުމަށް ކޯޓުން
ދެފަހަރުމެ ފިރިމީހާއަށް އެންގުމުންވެސް، ފިރިމީހާ އަނބިމީހާއަށް
ޚަރަދު ނުދިނުން .
(3) ކާވެނިކުރިއިރު، ފިރިމީހާއަކީ ޖިންސީގޮތުން ނުކުޅެދިގެންވާ މީހެއްކަން
އަނބިމީހާއަށް އެނގިފައި ނެތުމާއެކު، ކާވެނިކުރުމުގެ ފަހުން އަނބިމީހާ
އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން، ފިރިމީހާއަކީ ޖިންސީގޮތުން ނުކުޅެދިގެންވާ
މީހެއްކަން ޝަރީޢަތަށް ގަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ލިބުން .
(4) ފިރިމީހާ ދުނިޔެއިން މޮޔަވެފައި ހުންނަތާ ދެއަހަރު ވެފައިވުން .
(5) ފަރުވާއެއް ހޯދިފައި ނުވާ ގައިން ގަޔަށް އަރާ، ނުރައްކާތެރި ބައްޔެއް
ފިރިމީހާއަށް ޖެހިފައިވުން .
(6) ކާވެނި ފަސްޚުކުރުމަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ހުއްދަކުރާ އެހެން ކަމެއް
މެދުވެރިވުން .
ތިންފަށް ވަރިން -29 ފިރިމީހާ ތިންފަށް ވަރިއަކުން އަނބިމީހާ ވަރިކޮށްގެނެއް ނުވާނެއެވެ. ފަހެ، ފިރިމީހާ
ވަރިނުކުރުން
އަނބިމީހާ ވަރިކުރާއިރު، ކޮންމެ އިބާރާތަކުން ވަރިކުރިޔަސް، އަދި ވަރީގެ އިބާރާތް
ކިތަންމެ ވަރަކަށް ފަށްކުރިކަމުގައިވިނަމަވެސް، ވަރިވާނީ އެއްފަށް ވަރިއަކުންނެވެ .
ފިރިމީހާ މަރުވެއްޖެ -30 ފިރިމީހާ މަރުވެއްޖެކަމަށް ގަބޫލުކުވޭ ގޮތްތަކެއް މެދުވެރިވެގެން، ފިރިމީހާގެ އެއްވެސް
ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ
ޚަބަރެއް ނުވާތާ ހަތަރު އަހަރުވުމަށްފަހު، ކޯޓުން އެ މައްސަލައެއް ބަލައި، ފިރިމީހާ
ގޮތްތަކެއް މެދުވެރިވުން
މަރުވެއްޖެކަމަށް ޙުކުމްކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން އެ ދެމަފިރިންގެ ކާވެނީގެ ޢަޤްދު

ނިމުމަކަށް އައީއެވެ .
ވަރި ރަޖިސްޓަރީ -31 މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ޤަވާޢިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ވަރި
ކުރުމާއި ވަރީގެ ދަފުތަރު
ރަޖިސްޓަރީކޮށް، ކުރެވޭ ވަރީގެ މަޢްލޫމާތު ވަރީގެ ދަފުތަރުގައި ލިޔެ، ކާވެނީގެ
ރެޖިސްޓްރާރ ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.
ވަރިކުރުމުގެ ކުރިން -32 ދަރިންގެ ޚަރަދާއި އަނބިމީހާގެ ޚަރަދާ ބެހޭގޮތުން ދެމަފިރިން ހަމަޖެހޭ ގޮތަކަށް
ޚަރަދުގެ މައްސަލަ
އެއްބަސް ވެފައިނުވާނަމަ، ވަރިކުރުމުގެ ހުއްދަދިނުމުގެ ކުރިން، ނުވަތަ ކާވެނި
ހަމަޖެއްސުން
ރޫޅައިދިނުމުގެ ކުރިން، އަނބިމީހާއަށާއި، ދަރިންނަށް ޚަރަދު ދޭންވާ މުއްދަތާއި
މިންވަރާ ބެހޭގޮތުން، މި ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުން ގޮތެއް
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ .
ވަރިކުރުމާއި ވަރިވުމުގައި -33 ދިވެހި ރައްޔިތަކާ ކާވެނިކޮށްގެން އުޅޭ ބިދޭސީއަކު ވިޔަސް، ވަރި ކުރަންވާނީ، ނުވަތަ
ބިދޭސީން މި ޤާނޫނަށް
ވަރި ވާންވާނީ، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ .
ޢަމަލުކުރުން
ދިވެހި ފިރިހެނަކު ބިދޭސީ -34 ދިވެހި ފިރިހެނަކު ބިދޭސީ އަނބިމީހާ ވަރިކޮށްފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލާޒިމުކުރާ
އަންބަކު ވަރިކޮށްފިނަމަ
އެހެނިހެން ޚަރަދުތަކުގެ އިތުރަށް އަނބިމީހާގެ ވަޒަނަށް ދެވޭނެގޮތް ހަމަޖައްސައިދީ،
ދޭންޖެހޭ ޚަރަދު
އެކަމަށް ހިނގާނެ ހުރިހާ ޚަރަދެއް ފިރިމީހާ ދޭންވާނެއެވެ .
ޚަރަދު ދިނުން
ޚަރަދު ލެއްވުން
-35 އަނބިމީހާއަށާއި ދަރިންނަށާއި ވަރިކޮށްފައި އިންނަ އަންހެނާއަށް ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެ
މަތިން ޚަރަދު ދިނުމަށް ފިރިމީހާއަށް، ނުވަތަ ވަރިކުރި ފިރިހެނާއަށް އެންގުމުގެ ބާރު
ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
ޚަރަދުގެ މިންވަރު -36 އަނބިމީހާއަށާއި ދަރިންނަށާއި ވަރިކޮށްފައި އިންނަ އަންހެނާއަށް ޚަރަދު ދޭންވާ
ކަނޑައެޅުން
މުއްދަތާއި މިންވަރު، ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
ޤަވާޢިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ .
ވަގުތީ ގޮތުން ޚަރަދު -37 ޚަރަދު ދިނުމާބެހޭ ގޮތުން ކޯޓުން ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމަންދެން، ވަގުތީގޮތުން ޚަރަދު
ދިނުން
ދޭނޭ ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
ހުންނާނެ ތަނެއް -38 ކާވެނިކޮށްގެން އުޅުނުއިރު އަނބިމީހާ އުޅުނީ ފިރިމީހާގެ ގޭގައި ކަމަށްވާނަމަ، ޢިއްދާގެ
ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު
މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ކުދިންގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކޮށްފައިވަނީ އަންހެނާއާ

ކަމަށްވާނަމަ، އެއަންހެނާއަށް ޙަޟާނަތު އޮތްހައި ހިނދަކު، ކާވެނިކޮށްގެން އުޅުނުއިރު
ދެމަފިރިން އުޅުނު ގެއިން އެއަންހެނާގެ ނުރުހުމުގައި، ނެރެންވާނީ އެއަންހެނާ އުޅޭނެ
އެހެންތަނެއް ފިރިހެނާ ދެއްކުމަށްފަހުގައެވެ .
ދަރިންނަށް -39 އަނބިމީހާއަށާއި ދަރިންނަށާއި ވަރިކޮށްފައި އިންނަ އަންހެނާއަށް ޚަރަދުދިނުމަށް
ޚަރަދުދިނުމުގައި
އަންގައި ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރާއިރު، ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ދޭންޖެހޭ މީހާ ދައްކާނެކަން
ޢަމަލުކުރެވިދާނެ ގޮތްތައް
ޔަޤީން ކުރުމުގެ ގޮތުން، ޚަރަދު ދޭންޖެހޭ މީހާގެ މުދަލެއް ވަކިފަރާތަކާ ހަވާލުކޮށް
އެއިންލިބޭ އެއްޗަކުން ޚަރަދު ދިނުމަށް އެންގުމުގެ، ނުވަތަ ޚަރަދު ދޭންވާ މީހާގެ
ފަރާތުން އެކަމާ ހަވާލުވާ ނުވަތަ ޖާމިނުވާ މީހަކު ޚަރަދު ދިނުމަށް އެންގުމުގެ، ނުވަތަ
ޚަރަދު ދޭންވާ މީހާއަށް ލިބޭ އާމްދަނީއަކުން ބައެއް ވަކިކޮށް، އެބައި ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި
ދިނުމަށް އެންގުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ޙަޟާނަތު
ޙަޟާނަތުގެ ޙައްޤު
-40 (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުއްޖެއްގެ ޙަޟާނަތު
ހަވާލުކުރުން އެންމެ އިސްވެގެންވަނީ އެކުއްޖެއްގެ މަންމައާއެވެ .
(ށ) ކުއްޖެއްގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރްތުތައް މަންމަގެ ކިބައިގައި ނެތްކަމަށް ޤާޟީއަށް
ފެނިއްޖެނަމަ، ޙަޟާނަތުގެ ޙައްޤު ހަވާލުކުރާނޭ ފަރާތެއް ކޯޓުން
ކަނޑައަޅަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މީސް މީހުންގެ ތެރެއިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަރުތީބަށް އިސްކަންދީގެންނެވެ.
(ނ) އަންހެން ކުއްޖެއްގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރަނީ ފިރިހެނަކާނަމަ، އެމީހާ ވާންވާނީ
އެކުއްޖާއާ ކާވެނި ޙަރާމް ފިރިހެނަކަށެވެ .
(ރ) ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރުމުގައި، ތިމާގެކަމުގެ ދަރަޖައިގެ ގޮތުން ހަމަހަމަ
އެކަކަށްވުރެ ގިނަ ބަޔަކު ތިބިނަމަ، އެކުއްޖެއްގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރަންވާނީ
އެބައެއްގެ ތެރެއިން އެކުއްޖަކަށް އެންމެ އޯގާތެރިކަމަށް ފެންނަ އަދި އެންމެ
އަޚްލާޤު ރަނގަޅު މީހަކާއެވެ .
(ބ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރުމުގައި
ޢަމަލުކުރަންވާނީ، ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތަށް އޮތް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށެވެ.
ހަޟާނަތު ލިބުމުގެ -41 ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރެވޭ މީހާގެ ކިބައިގައި ތިރީގައި ބަޔާންކުރާ ސިފަތައް
ޝަރްތު
ހުންނަންވާނެއެވެ .
(ހ) މުސްލިމަކު ކަމުގައިވުން .
(ށ) ބުއްދިހަމައަށް ހުރުން .
(ނ) ކުއްޖާ ބަލައި ބޮޑުކުރުމަށް ބޭނުންވާ އޯގާތެރިކަމާއި ފަރުވާތެރިކަން ދެވޭ ފަދަ
މީހަކު ކަމުގައިވުން .

(ރ) އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މަނާކޮށްފައިވާ ފާޙިޝް ޢަމަލުކުރާ މީހަކުކަމަށް ނުވުން.
އަދި މި މާއްދާގެ (ހ ،) (ށ ،) (ނ ،) (ރ) ގައިވާ ސިފަތައް އެމީހާގެ ކިބައިގައި ހުރުމުގެ
އިތުރަށް، އެމީހާ ދިރިއުޅޭ ތަން ވާންވާނީ، އަޚްލާޤީ ގޮތުންނާއި ޖިސްމާނީގޮތުން
އެކުއްޖާއަށް އެއްވެސް ނުރަނގަޅު އަސަރެއް ނުކުރާނެ ތަނެއްކަމުގައެވެ .
ޙަޟާނަތުގެ -42 ތިރީގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ ޙަޟާނަތުގެ ޙައްޤު ގެއްލޭނެއެވެ .
ޙައްޤުގެއްލޭގޮތް
(ހ) ޙަޟާނަތު ހަވާލުކޮށްފައިވާ މީހާއަކީ، ކުއްޖާގެ މަންމަކަމަށްވާނަމަ، އެ މަންމަ،
ކުއްޖާގެ މަޙްރަމަކާ ނޫން ފިރިހެނަކާ ކާވެނިކުރުން .
(ށ) ޙަޟާނަތު ހަވާލުކޮށްފައިވާ މީހާއަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މަނާކޮށްފައިވާ
ފާޙިޝް ޢަމަލު ފާޅުގައި ކުރާމީހަކު ކަމަށްވުން .
(ނ) ޙަޟާނަތު ހަވާލު ކޮށްފައިވަނީ ކުއްޖާގެ މަންމައާ ކަމަށްވާނަމަ، ކުއްޖާގެ
މަންމަގެ އަމިއްލަ ރަށަށް ކުއްޖާ ގޮވައިގެން އެމީހަކު ދާ ދިއުން ފިޔަވައި،
ޙަޟާނަތު ހަވާލު ކުރެވިފައިވާ މީހަކު، ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ނުވަތަ ބަލަދުވެރިޔާގެ
ރުހުމަކާނުލައި، އެމީހަކު ދިރިއުޅޭ ރަށް ބަދަލުކުރުން، ނުވަތަ ޙަޟާނަތު ހަވާލު
ކުރެވިފައިވާ މީހަކު ދިރިއުޅޭގެ، ކުއްޖާއަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމަށް ބައްޕައަށް
ލިބިފައިވާ ޙައްޤަށް އުނިކަމެއް ލިބޭ ފަދަ ގޮތަކަށް، ބަދަލުކުރުން .
(ރ) މުރުތައްދުވުން .
(ބ) ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މީހާ ކުއްޖާއާ އަޅާނުލުން، ނުވަތަ ކުއްޖާއަށް
އަނިޔާވެރިވުން .
ޙަޟާނަތު އަނބުރާލިބުން -43 މި ޤާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ކުއްޖާގެ
މަންމަގެ ކިބައިގައި ނެތްކަން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، ޙަޟާނަތު، ކުއްޖާގެ މަންމަޔަށް
އަނބުރާ ލިބޭނެއެވެ .
ޙަޟާނަތުގެ މުއްދަތު -44 (ހ) ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރެވޭ މީހާއަށް ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު އޮންނާނީ، އެކުއްޖެއްގެ
އުމުރުން ހިޖުރީގޮތުން ހަތްއަހަރު ފުރެންދެނެވެ. ނަމަވެސް ޙަޟާނަތު
ހަވާލުކުރެވޭ މީހާ ކޯޓުގައި އެދިއްޖެނަމަ އަންހެން ކުއްޖާގެ އުމުރުން
ހިޖުރީގޮތުން އެގާރަ އަހަރު ފުރެންދެން، އަދި ފިރިހެންކުއްޖާގެ އުމުރުން
ހިޖުރީގޮތުން ނުވަ އަހަރު ފުރެންދެން ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު އޭނާއާ
ހަވާލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
(ށ) ޙަޟާނަތުގެ މުއްދަތު ނިމުމުން، ނުވަތަ ޙަޟާނަތުގެ އުމުރު ހަމަވުމުން ކޯޓުން
އެހެން ގޮތަކަށް އަމުރުނުކުރާނަމަ، އެކުއްޖެއްގެ މައިންބަފައިން ކުރެ އެކުއްޖަކު
އިޚްތިޔާރުކުރާ މީހަކާއެކު، ދިރިއުޅުމުގެ ޙައްޤު އެކުއްޖަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ވަކި ޝަރްތުތަކަކާ -45 ކުއްޖެއްގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރާއިރު، މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ
އެކުޙަޟާނަތު

ޙަވާލުކުރުން ގޮތުގެ މަތިން، ޝަރްތުތަކަކާއެކު އެކުއްޖެއްގެ ޙަޟާނަތު ޙަވާލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު -46 ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ ކާވެންޏަކާ ބެހޭ އެއްވެސް ޝަރީޢަތެއް
ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މީހާ
ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ ޙާލަތެއްގައި، ކުއްޖާގެ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ކޯޓުގައި
އެކުއްޖާ ރާއްޖޭން ބޭރަށް
އެދިއްޖެނަމަ، ކުއްޖާގެ ޙަޟާނަތު ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މީހާއަށް ކުއްޖާ ރާއްޖެއިން
ގެންދިއުން
ބޭރަށް ގެންދިޔުން މަނާކުރުމުގެ ބާރު، ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .
ކުއްޖާގެ ބަލަދުވެރިކަމާއި މުދާ
ބަލަދުވެރިން
ބެހިގެންވާގޮތް
-47 ކުއްޖާގެ ބަލަދުވެރިން ބެހިގެންވަނީ، ތިރީގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެންމެއިސް ޝަރުޢީ
ބަލަދުވެރިޔާއާއި، ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިންނާއި، ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިންގެ މައްޗަށެވެ. މި
ޤާނޫނުގައި :
(ހ) ކުއްޖާގެ އެންމެ އިސް ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔަކީ، ކުއްޖާގެ ބައްޕައެވެ .
(ށ) ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިންނަކީ، ނަސަބުގެ ގޮތުން ކުއްޖާއާހުރި ގުޅުމުގެ ސަބަބުން،
ޝަރުޢީ ހަމަތަކުން ކުއްޖާގެ ބަލަދުވެރިކަން ނަޤްލުވާ ފަރާތްތަކެވެ .
(ނ) ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިންނަކީ، އެންމެ އިސް ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔާއާއި، ޝަރުޢީ
ބަލަދުވެރިންގެ ތެރެއިން މީހަކު ނެތުމުން، ކުއްޖާގެ ބަލަދުވެރިޔަކު ކަމުގައި މި
ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުން
ޢައްޔަންކުރާ ބަލަދުވެރިންނެވެ .
ބަލަދުވެރިކަން -48 (ހ) ޙަޟާނަތުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކާ ހަވާލުކުރެވިފައިވިޔަސް، ކުއްޖާއާއި ކުއްޖާގެ
ނަޤްލުވާގޮތް
،މުދަލުގެ އެންމެއިސް ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔަކީ ކުއްޖާގެ އުމުރުން އަށާރަ
އަހަރު ފުރެންދެން އެ ކުއްޖާގެ ބައްޕައެވެ .
(ށ) ކުއްޖާގެ އެންމެ އިސް ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔާ މަރުވެފައިވާނަމަ، ކުއްޖާގެ
ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިކަން ނަޤްލުވަމުންދާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
،ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ތަރުތީބުންނެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސް ޝަރުޢީ ބަދަލުވެރިޔަކު ނުވަތަ
މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔަކު ކުއްޖާގެ
ނެތްނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާޢިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް
ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތު ރައްކާތެރިކުރުމަށް
އިސްކަންދީގެން، ވަކި ޝަރްތުތަކަކާއެކު ނުވަތަ އެފަދަ އެއްވެސް
ޝަރްތަކާނުލައި، ކުއްޖާގެ ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔަކު ޢައްޔަންކުރުމާއި،
ވަކިކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .

ބަލަދުވެރިކަން -49 ކުއްޖާގެ ބަލަދުވެރިކަން ކޯޓުން ހަވާލުކުރާ މީހާގެ ކިބައިގައި ތިރީގައިވާ ސިފަތައް
ހުންނަންވާނެއެވެ . ލިބުމުގެ ޝަރްތު
(1) މުސްލިމަކު ކަމުގައިވުން .
(2) ބާލިޢުވެފައިވުން .
(3) ބުއްދި ހަމަޔަށް ހުރުން .
(4) އަމާނަތްތެރިޔަކު ކަމުގައިވުން .
ކުއްޖާގެ މުދަލާ ގުޅިގެން -50 (ހ) ކުއްޖާގެ އެއްވެސް މުދަލެއް ވިއްކާލުމުގެ ބާރު މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ބަލަދުވެރިން ނަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މެނުވީ، ކުއްޖާގެ ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔަކަށް
ލިބިގެންވާ އިޚްތިޔާރު
ލިބިގެނެއް ނުވެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގެމަތިން
މެނުވީ، ކުއްޖާގެ އެއްވެސް މުދަލަކާމެދު މުޢާމަލާތުކުރުމުގެ ބާރު، ކުއްޖާގެ
ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔަކަށް ލިބިގެންނެއް ނުވެއެވެ .
(ށ) ކުއްޖާގެ މުދަލުގެ ތެރެއިން ނުއުފުލޭ މުދާ، ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔަކަށް
ވިއްކާލެވޭނީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުތަކުގައެވެ .
(1) އެމުދަލެއް ވިއްކާލައިގެން، އެންމެ މަދުވެގެންވެސް އެ މުދަލުގެ
އަސްލު އަގުގެ ދެގުނަ ލިބެން އޮތުން .
(2) ކުއްޖާގެ އެހެން އެއްވެސް މުދަލެއް ނެތުމާއި، ނުއުފުލޭ މުދާ
ވިއްކައިގެން މެނުވީ، ކުއްޖާގެ ކެއިން ބުއިމަށްޓަކައި ފައިސާ ލިބޭނެ
އެހެން އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތުން .
(3) މުދާ ހަލާކުވެ ނެތި ހިނގައިދާނެ ކަމުގައި ފެނުން.
(ނ) ކުއްޖާގެ މުދަލުގެ ތެރެއިން އުފުލޭ މުދާ، ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔަކަށް
ވިއްކާލެވޭނީ، ނުވަތަ ރަހުނު ކުރެވޭނީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުތަކުގައެވެ .
(1) ކުއްޖާ ކެއިންބުއިމަށާއި، ބޭސްފަރުވާ ކުރުމަށާއި، ފޭރާން ހޯދުމަށާ،
ކިޔެވުމަށް ބޭނުންވާނެ ފައިސާ ހޯދަންޖެހުން.
(2) މުދަލަށް އެކަށީގެންވާ އަގެއް ލިބެން އޮތުން.
(ރ) ކުއްޖާގެ ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔަކަށް، އެ ކުއްޖާގެ އެއްވެސް މުދަލެއް އެހެން
މީހަކަށް ދެވޭނީ، ނުވަތަ ވިއްކޭނީ، ނުވަތަ ރަހުނުކުރެވޭނީ، ނުވަތަ އެހެން
އެއްޗަކާ ބަދަލުކުރެވޭނީ ނުވަތަ އެއް އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ކުއްޔަށް
ދޫކުރެވޭވީ، ކޯޓުގެ ހުއްދައެއް ލިބިގެންނެވެ. ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތާއި ކުއްޖާގެ
މުދަލާއި ފައިސާ ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި މެނުވީ، އެ ހުއްދަ ކޯޓުން ދީގެނެއް
ނުވާނެއެވެ .
(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުގެ އަމުރު ނުހޯދައި،
ކުއްޖާގެ ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔަކު ކުރާ ކޮންމެ މުޢާމަލާތަކީ، ބާޠިލް
މުޢާމަލާތެކެވެ. އަދި އެ މުދަލެއް ކުއްޖާގެ މުދަލުގެ ތެރެއަށް އަނބުރާ
ރުޖޫޢަކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ .

ކުއްޖާގެ މުދާ -51 ކުއްޖާގެ ބަލަދުވެރިކަން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކޮށްފައިވިޔަސް
ބެލެހެއްޓުމާއި
ކުއްޖާ މަޞްލަޙަތު ރަނގަޅު ގޮތުގައި ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި، ކުއްޖާގެ މުދާ
މުޢާމަލާތުކުރުން މަންމައާ
ބެލެހެއްޓުމާއި އެއިން މުޢާމަލާތު ކުރުމުގެބާރު ކުއްޖާގެ މަންމައާ ހަވާލުކުރުމަށް މި
ހަވާލުކުރުން
ޤާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅާއެވެ. މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކުއްޖާގެ މުދަލާ
ގުޅޭގޮތުން އެކުއްޖާގެ މަންމަޔަށް މުޢާމަލާތު ކުރެވޭނީ، ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިން
ކުދިންގެ މުދަލާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލު ކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.
ދަރިލެއްވުމާއި ނަސަބު ސާބިތުކުރުން
ދަރި ލެއްވުން
-52 (ހ) ދަރިލެއްވުމުގެ އެންމެ ކުރުމުއްދަތަކީ، ކާވެނިކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން،
ހިޖުރީގޮތުން ހަމަސްދުވަހެވެ .
(ށ) ދަރިލެއްވުމުގެ އެންމެ ދިގުމުއްދަތަކީ، ވަރިކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން، ނުވަތަ
ފިރިމީހާ މަރުވި ވަގުތުން ފެށިގެން ހިޖުރީގޮތުން އެއްއަހަރު ދުވަހެވެ.
(ނ) އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ލިޢާންކޮށް، ކުއްޖެއްގެ
ނަސަބު ނަފީ ކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ .
ބާޠިލު ކާވެނީގެ -53 ކާވެންޏަކީ ބާޠިލު ކާވެންޏެއްކަމަށް ފަހުން ސާބިތުވެގެން އެކާވެންޏެއް
ދަރިން
،ރޫޅާލައިފިނަމަ އެ ކާވެންޏަކުން ކިބުނު ކުދިންގެ ނަސަބު އެކާވެންޏެއް
ކޮށްގެންއުޅުނު ފިރިހެނާއަށް ސާބިތުވާނެއެވެ .
ނަސަބު ސާބިތުކުރުން -54 ފިރިހެނަކު، ވަކި ކުއްޖަކީ އޭނާގެ ޝަރުޢީ ދަރިއަކު ކަމުގައި ޝަރީޢަތް މެދުވެރިކޮށް
ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައިވެ،އެކަން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިދާނެއެ .
އަދި އެދަފައިން، ނަސަބު ސާބިތުކުރުމަށް އެދޭ މައްސަލަތަކުގައި ނަސަބު ސާބިތު
ކުރެވޭނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކަންކަމާ
ގުޅޭގޮތުން ކޯޓަށް ގަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ދެއްކުމުންނެވެ.
ދަރިން ބެލުމާއި އެދަރިންގެ ޚަރަދު ބަރަދު ހަމަޖެއްސުން
މާލީ ގޮތުން
ތަނަވަސްކަން ނެތް
55 - (ހ) މީލާދީގޮތުން އަށާރަ އަހަރު ނުފުރޭ، މާލީގޮތުން ތަނަވަސްކަން ނެތް ދަރިންގެ
ބައްޕައިންގެ ދަރިން
ބައްޕައަކީ، އެދަރިން ބެލޭފަދަ މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް މީހެއްކަމަށް
ބަލާނެ ފަރާތް
ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ ދަރިން ބެލުމާއި އެ ދަރިންގެ
ޚަރަދުބަރަދުގެ ކަންތައް ހަމަޖެއްސުމާ ބެހޭގޮތުން އެދަރިންގެ ތިމާގެ މީހުންނާ
ކޯޓުން ވާހަކަ ދައްކައި، އޭގެތެރެއިން ބަޔަކު ނުވަތަ މީހަކު އެކަމާ ހަވާލުވާން
ގަބޫލުވެއްޖެނަމަ، އެ ދަރިންގެ ޚަރަދުބަރަދުގެ ކަންތައް ހަމަޖެއްސުން އެބަޔަކާ

ނުވަތަ އެމީހަކާ ކޯޓުން ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ޚަރަދު މިންވަރު ކަނޑައެޅުމުގައި
ޚަރަދުދޭންޖެހޭ ދަރިންގެ ޟަރޫރީ ބޭނުންތަކުގެ މައްޗަށާއި، އެދަރިންގެ ތިމާގެ
މީހުންގެ ތެރެއިން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ދަރިންގެ
ޚަރަދުބަރަދުގެ ކަންތައް ހަމަޖެއްސުމާ ހަވާލުވި ބައެއްގެ ނުވަތަ މީހެއްގެ
ފުދުންތެރިކަމުގެ މައްޗަށާއި، އެ ދަރިންގެ ތަރިކައިގައި އެމީހުން ހިއްސާކުރާނޭ
ނިސްބަތަށް ކޯޓުން ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެއެވެ.
އުޖޫރައެއް ދީގެން -56 (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަލަންޖެހޭ ބެލުމާއި ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުބަރަދާ ދަރުމަޔަށް
ބެލުމާއި
ހަވާލުވާނެ ފަރާތެއް ހުރެފައި، އެއީ އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ފަރާތަކަށްވާނަމަ،
ދަރުމަޔަށްބެލުން
އެފަރާތަށް އިސްކަން ދޭންވާނެއެވެ .
(ށ) މި ޤާނުގެ ދަށުން ބަލަންޖެހޭ ބެލުމާއި، ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުބަރަދާއި، ދަރުމަޔަށް
ހަވާލުވާނެ ފަރާތެއް ހުރިކަމުގައިވިޔަސް، ޚަރަދު ދޭންޖެހޭ ފަރާތުން ޚަރަދު
ދިނުމާމެދު އިޢުތިރާޟެއް ނެތްނަމަ، އުޖޫރައެއް ދީގެން، ބެލުން ހަވާލުވާ
ފަރާތަކާވެސް ހަވާލުކުރެވިދާނެއެވެ .
(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަލަންޖެހޭ މީހާއަކީ، ދަރިން ބެލުމަށްޓަކައި ދޭންޖެހޭ
ޚަރަދު ދެވޭފަދަ ތަނަވަސްކަން ހުރި މީހަކަށް،ވާނަމަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ދޭންޖެހޭ ޚަރަދު ދީގެން ދަރިން ބެލުން އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުމާމެދު
އިޢުތިރާޟްކުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންނެއް ނުވެއެވެ.
މައިން ބަފައިން ބެލުމާއި އެމީހުންގެ ޚަރަދު ބަރަދު ހަމަޖެއްސުން
ދަރިންމައިން ބަފައިންގެ -57 (ހ) ،ކޮންމެމީހަކުވެސް އިސްލާމްދީނުގައި މައިންބަފައިނަނަށް ދީފައިވާ މަގާމާ
ޝަރޫރީ ބޭނުން އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ކަންކުރުމުގެ ގޮތުން، އެމީހެއްގެ މައިންބަފައިންނަށް،
އެމީހެއްގެ ފުދުންތެރިކަން ހުރި ނިސްބަތަކުން، އެކަށީގެންވާ ހިޔާވަހިކަމެއް
ހޯދައިދީ، ކެއިންބުއިން ހަމަޖައްސައިދީ، އުނުފޭރާން ހޯދައިދީ، ބޭސްފަރުވާގެ
ކަންތައް ހަމަޖައްސައިދީ، އެހެނިހެން ޟަރޫރީ ބޭނުންތައް ފުއްދައިދީ،
ދިރިއުޅުމުގައި ބޭނުންވާނެ އެކިއެކި ރިޢާޔަތްތަކާއި ފަސޭހަތައް
ފޯރުވައިދޭންވާނެއެވެ .
(ށ) އެއްވެސް މީހަކު، އޭނާގެ މައިންބަފައިންނަށް އަނިޔާވެރިވެ، އެމީހުންގެ
ކަރާމަތަށް ގެއްލުން ލިބޭފަދަ ޢަމަލެއް އެއްވެސް ހާލެއްގައި ކޮށްގެނެއް
ނުވާނެއެވެ .
ދަރިންގެ ޒިންމާ -58 (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 57 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ހިޔާވަހިކަން
ހޯދައިދިނުމާއި، މިނޫންވެސް މާލީގޮތުން ހޭދައެއް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް

ކޮށްދިނުމަކީ ދަރިންގެ ތެރެއިން މީލާދީގޮތުން އަށާރަ އަހަރު ފުރިފައިވާ ކޮންމެ
ފިރިހެން ދަރިއެއްގެ ޒިންމާއެކެވެ .
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ހިޔާވަހިކަން ހޯދައިދިނުމާއި، މާލީގޮތުން
ހޭދައެއް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ފިޔަވައި، މައިންބަފައިންގެ ޙައްޤުތަކަށްޓަކައި
އެމީހުންނަށް ދޭންޖެހޭ ރިޢާޔަތްތައް ދިނުމުގައި، ފިރިހެންދަރިންނާއި
އަންހެންދަރިން ހަމަހަމަ ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ .
މައިންބަފައިން ބެލުން -59 މަ އިންބަފައިން ބެލުމާ ހަވާލުވެފައިވާ ފަރާތަކީ، އާމްދަނީ ހޯދުމަށްޓަކައި ނުވަތަ
އެހެން ފަރާތަކާ
އެނޫންވެސް އެހެން ބޭނުމަކަށް ރަށުން ބޭރުގައި ދިގު މުއްދަތަކަށް
ހަވާލުކުރުން
ދިރިއުޅެންޖެހިފައިވާ މީހަކު ކަމުގައިވާނަމަ، މައިންބަފައިން ބެލުމާބެހޭ ކަންތައްތައް
ކޯޓުންގަބޫލުކުރާ ފަރާތަކާ ހަވާލު ކުރަންވާނެއެވެ .
މައިންބަފައިން ބެލުން -60 (ހ) މައިންބަފައިންގެ ޚަރަދުބަރަދުގެ ކަންތައް ދަރިންގެ ތެރެއިން ވަކިފަރާތަކާ ކޯޓުން
ކޯޓުން ވަކި ފަރާތަކާ
ހަވާލުކުރާނަމަ، މައިންބަފައިންނަށް ބޭނުންވެފައިވާ ޝަރޫރީ ބޭނުންތަކުގެ
ހަވާލުކުރުން
މައްޗަށާއި އެމީހުންގެ ޚަރަދުބަރަދުގެ ކަންކަމާ ހަވާލުކުރެވޭ ފަރާތުގެ
ފުދުންތެރިކަމުގެ މައްޗަށާއި، މައިންބަފައިންގެ ތަރިކައިގައި އެމީހަކު
ހިއްސާކުރާނޭ ނިސްބަތަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެއެވެ .
(ށ) މައިންބަފައިން ބެލުމާއި އެމީހުންނަށް ދޭންޖެހޭ ޚަރަދުބަރަދާއި އެހެނިހެން
ރިޢާޔަތްތައް ދިނުމާ ބެހޭގޮތުން ދަރިންގެ މެދުގައި ވަކިގޮތަކަށް
އެއްބަސްވެވިފައި ނުވާނަމަ، އިސްވެ ބުނެވުނު ކަންކަމުގައި ޒިންމާދާރުވާ
މީހުން ޒިންމާވާންޖެހޭ މިންވަރު، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާނީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބުނެފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން އެމީހެއްގެ ޙާލަތާ އެކަށީގެންވާ
ގޮތެއްގެމަތިންނެވެ .
ވަގުތީ އަމުރު 61 - މައިންބަފައިން ބެލުމާއި އެމީހުންގެ ޚަރަދުބަރަދާ ބެހޭގޮތުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ
މައްސަލަ، ވަކިގޮތަކަށް ނިމުމުގެ ކުރިންވެސް، ވަގުތީގޮތުން މައިންބަފައިން ބެލުމާއި
އެމީހުންގެ ޚަރަދުބަރަދު ވަކިފަރާތަކާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް ކޯޓަށް
ފެނިއްޖެނަމަ، އެކަމާ ބެހޭގޮތުން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ކޯޓަށް
ލިބިގެންވެއެވެ .
އަދަބު
ކާވެނި ރަޖިސްޓަރީ
ނުކުރުން
62 - މި ޤާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކާވެނި
ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަނާޅައި ހުރުމަކީ ކުށެކެވެ. މި ކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެ
މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1000/- ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާ ކުރުމެވެ.

ކާވެނި ކުރުމަށް -63 އެއްވެސް މީހަކަށް އެމީހެއްގެ ނުރުހުމުގައި ކާވެނި ކުރުމަށް މަޖުބޫރު ކުރުމަކީ
މަޖުބޫރުކުރުން
ކުށެކެވެ. މިކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެ މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1000/- ރުފިޔާއާއި 5000/-
ރުފިޔާއާ ދެމެދު އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ ހަމަސް ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން
މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުމެވެ.
ދޮގުމަޢްލޫމާތު -64 މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކާވެންޏެއް ކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ކާވެންޏެއް ރަޖިސްޓްރީ
ދިނުން
ކުރުމަށްޓަކައި، ދޮގު މަޢްލޫމާތު ދިނުމަކީ ކުށެކެވެ. މި ކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެ
މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1000/- ރުފިޔާއާއި 10000/- ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކަށް
ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ އެއްއަހަރާއި ދެއަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުން
ނުވަތަ ގޭގައި ބަންދުކުރުމެވެ .
ކޯޓުގެ ހުއްދަނެތި -65 ކާވެންޏެއް ކޮށްގެން ހުރި ފިރިހެނަކު، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިން
އެއް އަންބަތްވުރެ ގިނަ
ހުއްދަ ނުހޯދައި، އެއްއަންބަށްވުރެ ގިނަ އަންބަށް ކާވެނިކުރުމަކީ ކުށެކެވެ. އަދި
މީހުންނާ އިނުން
މިފަދަ ކާވެންޏަކުން ކާވެނިކުރެވުނު އަންހެނާ، އެކާވެނި ކުރީ އޭނާއަށް އެކަން
އެނގިހުރެކަމަށް ވާނަމަ، އޭނާވެސް އެކުރީ ކުށެކެވެ. މިކުށްވެރި ވެއްޖެ މީހެއްގެ
އަދަބަކީ، /- 5000 ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.
ފަށްކަނޑަން -66 ތިންފަށްވެފައި އިން އަންހެނަކު ފަށް ކެނޑުމުގެ ގަސްތުގައި މީހަކާ އިނުމާއި، މީހަކު
މީހުންނާ އިނުން
ބުނެގެން، ނުވަތައަގެއް ނުވަތަ ހަދިޔާއެއް ދީގެން ނަމަވެސް އެއްވެސް މީހަކު
ފަށްކެނޑުމަށްޓަކާ މީހަކާ އިނުމަކީ ކުށެކެވެ. މިކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެ މީހެއްގެ
އަދަބަކީ /- 5000 ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ ހަމަސް ދުވަހަށްވުރެ
ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުމެވެ .
ހުއްދަނެތި ކޯޓުން -67 މި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ވަރި ކުރުމަކީ ކުށެކެވެ. މިކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެ މީހެއްގެ
ބޭރުގައި ވަރިކުރުން
އަދަބަކީ، /- 5000 ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ
ހަމަސް ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުން ނުވަތަ ގޭގައި
ބަންދުކުރުމެވެ .
ކުށެއް ކުރިކަން -68 މި ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާ ކުށެއް މީހަކު ކޮށްފިކަން އެނގިހުރެ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި
ނާންގައި ހުރުން
ވަކިގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ބުނެފައިވާ ކަމެއް އެނޫން ގޮތަކަށް މީހަކު ކޮށްފިކަން
އެނގިހުރެ، ކަމާބެހޭ ފަރާތަށް އެކަމެއް ނާންގައި ހުރުމަކީ ކުށެކެވެ. މިކުށުން
ކުށްވެރިވެއްޖެ މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1000/- ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ނޫން އަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ ތިންމަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުން
ނުވަތަ ގޭގައި ބަންދުކުރުމެވެ .

ވަރިވުމަށްފަހު -69 އެއްވެސް މީހަކު އޭނާގެ އަނބިމީހާ ވަރިކުރުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ
ރުޖޫޢަނުކޮށް އެކުގައި
ގޮތުގެމަތިން ކާވެނި ރުޖޫޢަކުރުމެއްނެތި، ދެމަފިރިއަކުފަދައިން ދިރިއުޅެމުން
ދިރިއުޅެމުން ގެންދިއުން
ގެންދިއުމަކީ ކުށެކެވެ. އަދި ފިރިހެނާއާ އެކުގައި ދިރިއުޅެމުން ގެންދާ އަންހެނާވެސް
އެކުރަނީ ކުށެކެވެ. މިކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެ މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1000/-
ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ ހަމަސް ދުވަހަށްވުރެ
ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުން، ނުވަތަ ގޭގައި ބަންދުކުރުމެވެ.
މި ޤާނޫނާ -70 މި ޤާނޫނުގައި އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތައް ފިޔަވައި، މި ޤާނޫނުގައި ވަކި
ޚިލާފުވުން
ގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކިގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކިގޮތަކަށް
ޢަމަލުނުކުރުމަށް ބުނެފައިވާ ކަމެއްގައި، މި ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާގޮތާ ޚިލާފަށް
ޢަމަލުކޮށްފި މީހެއްގެ އަދަބަކީ، 1000/- ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކުން
ޖޫރިމަނާކުރުން، ނުވަތަ ހަމަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް އަރުވާލުމެވެ .
އެހެނިހެން ކަންތައްތައް
މިޤާނޫނު -71 (ހ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެމަތިން ޢަޤްދުކޮށް
ފާސްވާއިރު ގަވާއިދުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ ކާވެނިތަކުގެ
ކުރެވިފައިވާ
ޞައްޙަކަމަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ސަބަބުން ބަދަލެއް ނާންނާނެއެވެ .
ޞައްޙަކާވެނިތައް
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކާވެނިތައް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ފެށުމާއެކު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކާ◌ވެިނިތައް މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން
ރަޖިސްޓްރީ ވުމާއެކު، އެފަދަ ކާވެނިތަކުގެ މައްޗަށާއި، ކާވެންޏާއި ވަރިއާ
ގުޅިފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ޢަމަލުކުރެވޭނީ މި ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ .
ގަވާއިދު ހެދުން -72 މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުންނެވެ.
މާނަ -73 މި ޤާނޫނުގައި، އެޢިބާރާތެއް ހިމެނިފައިވާ ގޮތުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން
ދޭހަނުވާނަމަ :
" "
(ހ) ޝަރުޢީ މައުޒޫނު ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކަމާބެހޭ ރަސްމީ ފަރާތަކުން
ކާވެނިކުރުމުގެ ހުއްދަ ދީ، އެކަމަސް ޢައްޔަން ކޮށްފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށެވެ.
" "
(ށ) ކާވެނީގެ ރެޖިސްޓްރާރ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގައި ކާވެނީގެ
ރެޖިސްޓްރާރ ކުރުމަށް ކަނޑަ އަޅާފައިވާ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް،

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ ފަރާތަކަށެވެ .
" "
(ނ) ޤާޞީ ކަމަށް ބުނެފައިއެވަނީ، ޝަރީޢަތްކޮށް ނިޔާ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި
ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ މީހުންގެ ތެރެއިން މި ޤާނޫނުގައި ޤާޞިއަކު
ކުރަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭ ކޮންމެ މީހަކަށެވެ .
މިޤާނޫނަށް -74 މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، 2001 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ 1 ވަނަ
ޢަމަލުކުރުން
ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.
އުވާލެވޭ ޤާނޫނު -75 މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/80 (ދިވެހި -ބިދޭސީ
ކާވެންޔާއި ވަރީގެ ޤާނޫނު) އުވުނީއެވެ .